

MISTER MOTLEY

6,95 EURO

MAGAZINE OVER BEELDENE KUNST

AUTO BIO GRAFIE

I NEVER FELT MORE ME

WIE ZIJN WIJ?
Freud en de hersens
als pretpark

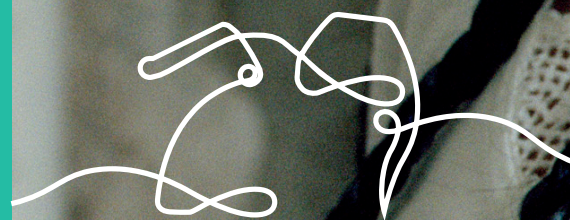
JAMES, JENNIFER
EN GEORGINA
Iedere dag een ansichtkaart

DAVID FAVROD
Het fusionleven

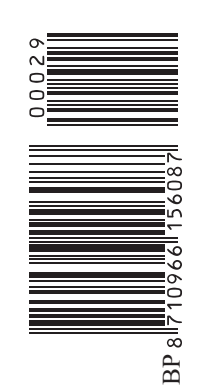
MIKE MILLS
Deel alles, met iedereen!

OTOBONG NKANGA
Het land zit in mij

Special
VERMIST, VERDWENEN,
NOOIT MEER GEZIEN
Paul Kempers

MISTER MOTLEY 29 MAGAZINE OVER BEELDENE KUNST AUTOBIOGRAFIE

mister Motley is een uitgave van Stichting mister Motley
in samenwerking met Virtùmedia

mister Motley verschijnt 4 x per jaar

Redactieadres

mister Motley
postbus 17048

1001 JA, Amsterdam

INFO@MISTERMOTLEY.NL

WWW.MISTERMOTLEY.NL

tel. 030 - 6920677 via Virtùmedia

Redactie

Hanne Hagensaars (hoofdredactie)
Ernst van der Hoeven (special guest)
Monica Aerden

Webredactie

Irene de Craen
Hanne Hagensaars

Tekstcorrecties

Jan Stassen

Assistent beeldredactie

Maaïke van der Linden, Cindy Moorman

Vertalingen

Ruud van der Helm

Ontwerp

Roosje Klap

WWW.ROOSJEKLAP.COM

Uitgever

Virtùmedia, Pepijn Dobbelaer

Postbus 595

3700 AN Zeist

Telefoon: +31(0)30-6920677

Fax: +31(0)30-6913312

PDOBBELAER@VIRTUMEDIA.NL

Bladmanagement

David Veldman

DVELDMAN@VIRTUMEDIA.NL, +31(0)30-6913835

Advertentieacquisitie

Robert Verheij

RVERHEIJ@VIRTUMEDIA.NL, +31(0)30-6933192

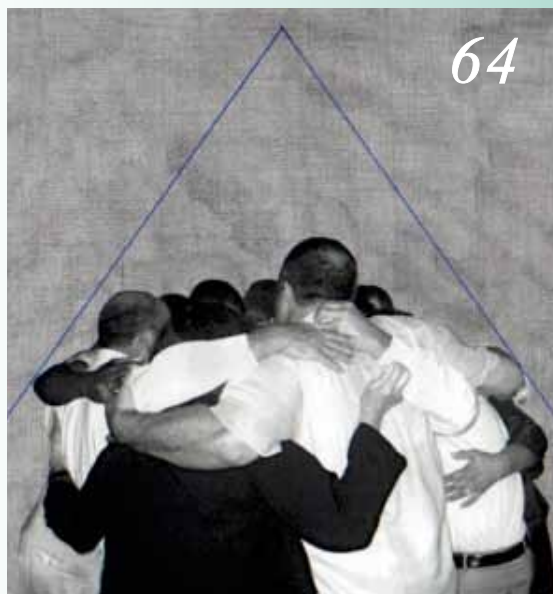
Distributie

Betapress B.V., Gilze

Druk

Tuytel, Hardinxveld-Giessendam

Dit nummer werd mogelijk gemaakt
door het Fonds voor Beeldende Kunsten,
Vormgeving en Bouwkunst en het Fonds
voor Cultuurparticipatie.

INHOUD

WIE ZIJN WIJ?

Freud en de hersens als pretpark

Wim Noordhoek 8

JAMES , JENNIFER EN GEORGINA

Iedere dag een ansichtkaart

Hanne Hagensaars14

NISHIKO

Alles wat haar overkomt wordt kunst

Brigitte van der Sande. 22

DAVID FAVROD

Het fusionleven van David

Sandra Smets. 32

GUDRUN HASLE

The beet of the drom

Richtje Reinsma 36

DE SCHAATSER: IK

Hannah Buenting 45

MIKE MILLS

Deel alles, met iedereen

Nina Thibo...54

CINDY MOORMAN

Binnen en buiten de groep

Maaïke Lauwaert.....64

OTOBONG NKANGA

Het land zit in mij

Jente Posthuma.....68

JEROEN EISINGA

Een grote stugge trui

Wilma Sütö..... 76

SPECIAL

VERMIST, VERDWENEN, NOOIT MEER GEZIEN

Paul Kempers82-89

RUBRIEKEN

Soep met Alma: Dick Verdult

Alma Mathijssen96

*Het meest onbegrijpelijke kunstwerk
in de collectie*

Evert van Straaten.....98

Kunstwerk in de maak

Jan Hoek 100

CINDY MOORMAN

Binnen en buiten de groep

Fragment uit de video *de ander*, 2004, van Cindy Moorman:

(Geluid van het deksel van een theepot die wordt opgetild en teruggezet.)

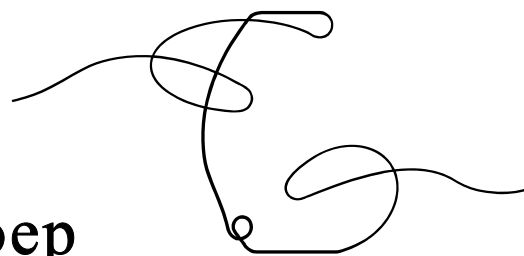
'Ja, het ligt aan die personen zelf hoe ze zijn hè. Als zij zich gewoon zich uh aanpassen. Ik noem maar wat, als ze stug en amper gedag zeggen. Ja dan dan zullen ze ook niet vaak gedag terugzeggen uh krijgen of zo.'

'Nee, ze hebben zich maar aan te passen of niet dan? Anders moeten ze maar oprotten.'

(Lachende vrouwenstemmen.)

'De gemeenschap waar ik vandaan kom is een hechte dorpsgemeenschap waar aanpassen aan de ongeschreven regels en waarden hoog in het vaandel staat. Vooropstaat meegaan met hoe het is en hoe het hoort te zijn. Dat is iets wat ik lastig vond, omdat dat weinig ruimte voor jezelf overlaat. Niet opvallen was goed,' vertelt Cindy Moorman me in de e-mailconversatie over de plek waar ze opgroeide.

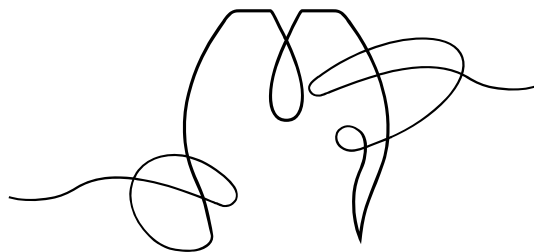
Met deze woorden beschrijft de Nederlandse kunstenaar Cindy Moorman (1976, Arnhem) de autobiografische wortels van haar werk. Het werk van Moorman gaat over de spanning tussen behoren en losstaan, tussen opgaan en loslaten. Ze onderzoekt mensen, groepen en de verhoudingen daartussen. Het opgroeien in een hechte gemeenschap waar ze zich niet helemaal op haar plek voelde heeft haar werk gevormd. Moorman woont nu in een woongemeenschap in Amsterdam. Een meer toepasselijke metafoor voor haar werk, haar fascinaties en drijfveren is haast ondenkbaar.

Moorman zoekt naar structuren om situaties beter te begrijpen. Zo leidde haar fascinatie voor het loskomen uit een groep tot een uitgebreide zoektocht naar verschillende manieren om 'los te komen'. In haar werkruimte hangen knipsels, fotokopieën, tekeningen van mensen die letterlijk losraken. Iemand wordt op een schild gehezen, een andere man wordt gejonast, er staat een heerser eenzaam op een hoge sokkel. Ze stijgen allemaal met hun lichaam boven de groep uit. Na het verzamelen gaat Moorman de beelden bewerken, abstracter maken. Ze haalt dingen weg uit foto's door erop te tekenen of door ze te hertekenen. Zo worden fundamentele structuren steeds zichtbaarder. Het is alsof ze de ruis en de rommel wegkrast tot er een essentie overblijft van, bijvoorbeeld, loskomen. In dat proces van abstraheren en tot de essentie van een structuur komen, verzamelt en tekent Moorman niet alleen, ze leest alles over het onderwerp dat er te vinden is en gaat bijvoorbeeld te rade bij psychologen, sociologen of filosofen. De structuur wordt daarmee steeds helderder en de fascinatie wordt afgebakend: dit is het wel en dit is het niet.

Een uitgepuurde structuur kan vorm krijgen in een bewerkte foto, een tekening of een performance.

Moorman doet voor haar werk soms welhaast etnografisch onderzoek naar gemeenschappen en hun rituelen. Tijdens paasdagen verbleef ze in het besloten rooms-katholieke dorp Ootmarsum. 'Ik wilde meegaan in de hele reeks van tradities, de reeks van rituelen die moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van de Poaskearls, de paascommisie van acht ongehuwde jongemannen. Zo wordt er bijvoorbeeld hout gehaald in een bos verderop, loopt het hele dorp hand in hand door het dorp en lopen de mannen van het dorp in de vroege al zingend rondes rond de kerk.'

En van het een komt het ander: Moorman begon met het fotograferen van clubgebouwen en gemeenschapshuizen door het hele land. 'Een gebouw betekent zoveel. Een gebouw is een filter, een eiland. Binnen ben je er een expliciete groep, die zich tijdelijk geborgen voelt. Ze zijn hecht binnen; daarna verspreiden ze zich buiten weer.' Zie het als een metafoor voor hoe een groep functioneert.

Nadat Moorman een gebouw van getuigen van Jehova in Amsterdam had gefotografeerd, wilde ze weten hoe Jehova's praten over betekenis. 'Ik bezocht een tijd lang wekelijks hun bijeenkomsten en bijbelstudies. In goed overleg mocht ik geluidsopnamen maken. Ik was gefascineerd door hun toespraken en metaforen. Aan het eind was er vertrouwen en kon ik hen interviewen.'

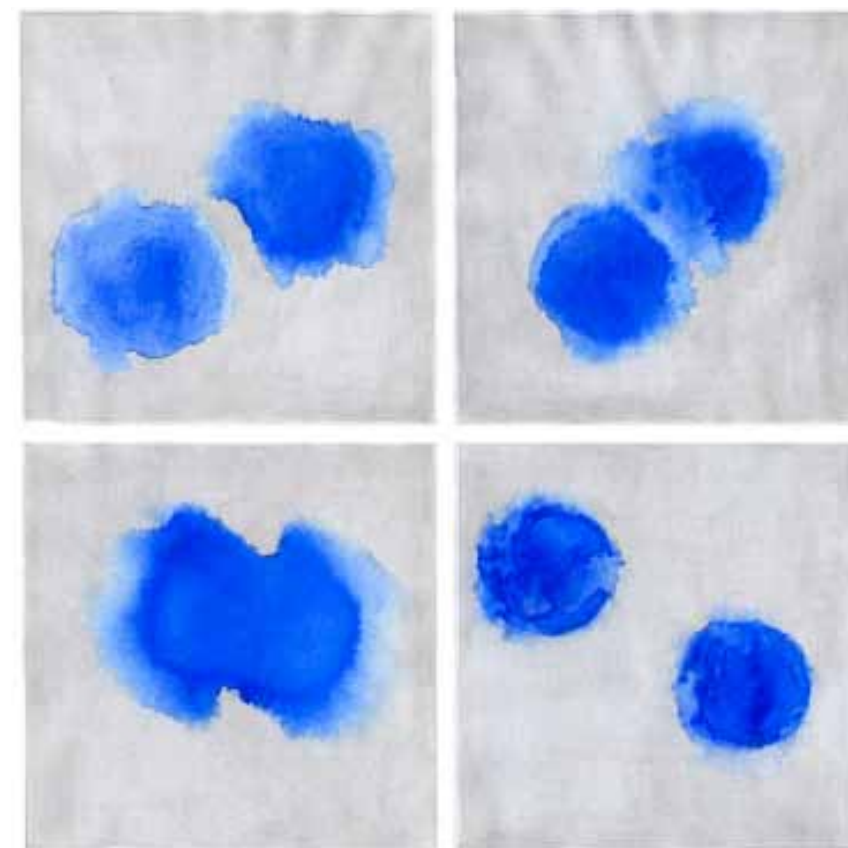
En steeds is er aan het einde bij haar opluchting dat het voorbij is, maar ook teleurstelling dat een groep dan uit elkaar valt.

Iemand wordt op een schild gehezen, een andere man wordt gejonast

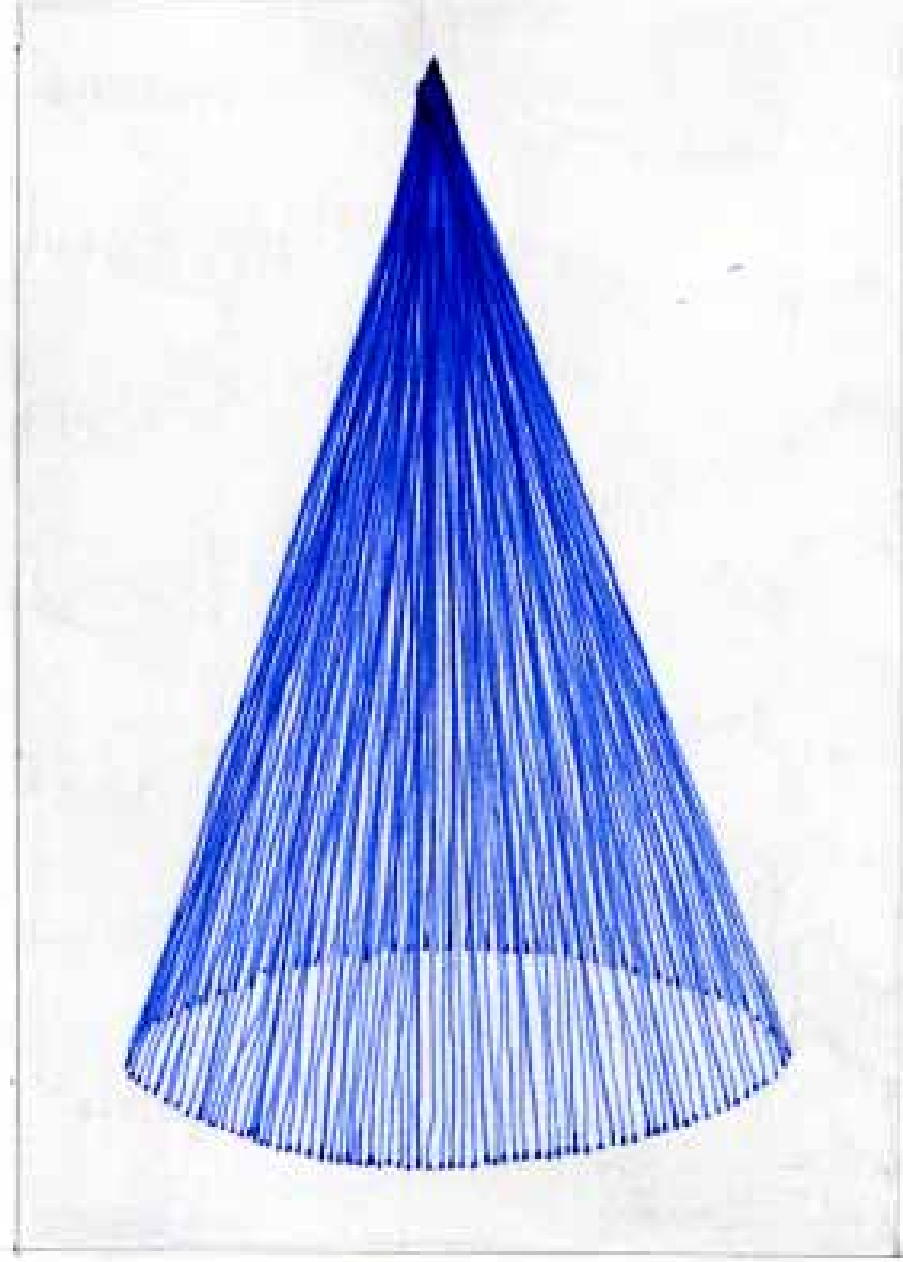
Performances spelen in het werk van Moorman een belangrijke rol; daarin vergroot ze de aspecten van haar werk uit om de essentie zichtbaar en ervaarbaar te maken. De performance *tijdelijk verdwijnen* uit 2010, bijvoorbeeld, bestaat uit een koor dat in een kleine ruimte acht minuten lang hetzelfde akkoord aanhoudt terwijl ze in een groepsomhelzing met hun collectieve rug naar het publiek toe staan. In- en uitsluiting, twee basismechanismen van groepen en gemeenschappen, worden hierdoor acuut voelbaar voor het publiek.

In *overgave_01* uit 2007 worden koor en publiek tijdelijk in een kleine ruimte opgesloten. De zangers van het koor staan tussen de bezoekers in en zingen gedurende acht minuten de laatste vijf woorden van een liedje: 'Dat onze eenheid zichtbaar wordt'. Sommige bezoekers vonden het bevrijdend op te gaan in een groter geheel en konden zichzelf daardoor even vergeten, andere vonden het te veel, te intens, te dichtbij. Opgaan in een groep vraagt, zoals de titel van de performance aangeeft, overgave en inspanning. Niet iedereen kan of wil die inspanning leveren.

**Een clubgebouw is
een filter, een eiland.
Binnen ben je er een
expliciete groep, die zich
tijdelijk geborgen voelt**

Een van de beelden van Moorman die me het afgelopen jaar sterk zijn bijgebleven, is een bewerkte foto waarop een groepje mensen in een nette en strakke cirkel staat. Moorman heeft hen allemaal onthoofd (een castratie van de individualiteit) en nu rust er een platte, blauwe schijf op hun schouders die ze als groep moeten torsen. Het gebaar is even bruto als liefdevol: die hulpeloze lichamen die braaf naast elkaar staan en samen één 'hoofd' delen dat meteen ook een plateau is waarop ze iemand kunnen optillen. ● Maaike Lauwaert

Cindy Moorman
uit de serie *Tijdelijk verdwijnen*, 2010

Cindy Moorman
uit de serie *Tijdelijk verdwijnen*, 2010